

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów „Plan działania prowadzący do przejścia na konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r.”

COM(2011) 112 wersja ostateczna

(2011/C 376/20)

Sprawozdawca: **Richard ADAMS**

Współsprawozdawca: **Josef ZBOŘIL**

Dnia 8 marca 2011 r. Komisja, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów „Plan działania prowadzący do przejścia na konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r.”

COM(2011) 112 wersja ostateczna.

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 6 września 2011 r.

Na 474. sesji plenarnej w dniach 21–22 września 2011 r. (posiedzenie z 22 września) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 119 do 3 – 2 osoby wstrzymały się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Komitet z zadowoleniem przyjmuje plan działania dotyczący przejścia na gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r. zaprezentowany przez Komisję jako wizja przyszłej strategii i wzywa wszystkie instytucje europejskie, aby w pełni uwzględniły go, jako wskazówkę, w swoich działaniach i planowanych strategiach, które mają doprowadzić do realizacji celów na 2050 r. W tym kontekście Komitet nawiązuje do swych prac dotyczących inicjatywy przewodniej: „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” oraz do swych propozycji na konferencji ONZ poświęconą rozwojowi zrównoważonemu w 2012 r. ⁽¹⁾

1.2 Komitet wzywa Radę, Komisję i Parlament, aby zapewniły pełną realizację wszystkich istniejących celów na 2020 r. związanych z emisjami dwutlenku węgla oraz aby ponownie rozważyły – w oparciu o postępy w negocjacjach COP 17 i oczekiwany rozwój gospodarczy Wspólnoty – podniesienie do 25 % celu dotyczącego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych do 2020 r. jako etapu na drodze do ich uzgodnionego zmniejszenia o 80–95 % do 2050 r.

1.3 Komitet nalega, aby UE przyjęła orientacyjne cele dotyczące zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych o 40 % do 2030 r. i o 60 % do 2040 r. oraz do przyjęcia wiążących prawnie strategii, które umożliwią ich realizację. Takie długoterminowe orientacyjne cele są potrzebne jako poziomy odniesienia, które inwestorom i osobom odpowiedzialnym za podejmowanie decyzji zapewniają przewidywalność i stabilność.

1.4 Komitet zaleca, aby Komisja przedstawiła nowy wyczerpujący pakiet środków, które mają zachęcić do masowych nowych inwestycji niezbędnych do realizacji tych nowych

celów. Pakiet ten powinien uwzględniać wzmocnienie systemu handlu emisjami (ETS) jako instrumentu optymalizacji kosztowej przy decyzjach inwestycyjnych, jak również inne instrumenty, których celem jest:

- promowanie efektywności energetycznej we wszystkich sektorach;
- podnoszenie świadomości konsumentów i zwiększanie ich umiejętności wykorzystywania swojej siły nabywczej, by wybierane były dobra i usługi zgodne z zasadami gospodarki niskoemisyjnej;
- wspieranie inwestycji w potrzebną infrastrukturę;
- wspieranie szkoleń i budowanie potencjału w głównych sektorach.

1.5 Komitet z naciskiem podkreśla potrzebę aktywnej polityki przemysłowej i koordynacji działań w zakresie badań i rozwoju w związku z przejściem na gospodarkę niskoemisyjną. Wyraża poparcie dla planów działań jako strategicznej wizji sterowania procesem przekształcenia, szczególnie w energetyce, transporcie, budownictwie, w tym zwłaszcza w budownictwie mieszkaniowym, rolnictwie i gospodarce odpadami.

1.6 Niezbędne jest pełne zaangażowanie społeczeństwa poprzez zorganizowany i stały dialog na temat poszczególnych planów strategicznych.

2. Plan działania

2.1 W planie działania do 2050 r. proponuje się środki, dzięki którym UE będzie mogła zmniejszyć emisje gazów cieplarnianych zgodnie z celem zredukowania ich o 80 do 95 % w stosunku do poziomów z 1990 r. Rada potwierdziła w lutym 2011 r., że jest to nadal cel Unii Europejskiej.

⁽¹⁾ Opinie EKES-u w sprawie „Europa efektywnie korzystająca z zasobów – inicjatywa przewodnia strategii »Europa 2020«” oraz w sprawie „Rio+20: w kierunku gospodarki ekologicznej i lepszego zarządzania. Wkład europejskiego zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego” (zob. s. 102 niniejszego Dziennika Urzędowego).

2.2 Aby była możliwa jego realizacja, w planie działań proponuje się założenie zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych na terenie Unii o 80 % do 2050 r., co oznacza, że wyższy pułap 95 % będzie mógł zostać osiągnięty dzięki zakupowi certyfikatów na światowym rynku uprawnień do emisji dwutlenku węgla. Zmniejszenie wewnętrznych emisji na poziomie 40 % lub 60 % w stosunku do poziomów z 1990 r. byłoby najbardziej efektywnym kosztowo rozwiązaniem do 2030 i 2040 r. W tym kontekście zmniejszenie emisji o 25 % do 2020 r. można uznać za krok we właściwym kierunku.

2.3 Jeśli chodzi o sektor energetyki, w planie działań proponuje się, aby technologie niskoemisyjne zapewniały niemal 100 % dostaw energii elektrycznej do 2050 r. Będzie to wymagało dużych inwestycji w energię odnawialną i w tworzenie nowych systemów sieci inteligentnych w całej Europie, opierających się głównie na wzmocnionym systemie ETS.

2.4 W dziedzinie transportu przewiduje się zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 60 % do 2050 r. Niezbędne będą dalsze prace nad biopaliwami, szczególnie tymi przeznaczonymi dla lotnictwa i pojazdów ciężarowych o dużej ładowności. W planie działań zwraca się jednak uwagę, że problemy bezpieczeństwa żywnościowego i ochrony środowiska wiążą się z rozwojem biopaliw i podkreśla się znaczenie opracowania bardziej zrównoważonych biopaliw drugiej i trzeciej generacji.

2.5 Jeśli chodzi o środowisko zabudowane, w planie działań kładzie się nacisk na znaczenie niezwłocznego egzekwowania standardów niemal zerowych emisji dwutlenku węgla w przypadku nowych budynków oraz na udoskonalanie charakterystyki energetycznej budynków już istniejących.

2.6 W dziedzinie przemysłu przewiduje się dalszy wzrost efektywności energetycznej i przejście na mniej energochłonne sposoby produkcji. Potrzebne będą oddzielne rozwiązania dla każdej gałęzi przemysłu oraz dodatkowe plany działań dla każdego sektora. Należy zagwarantować, że środki zmierzające do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla nie prowadzą po prostu do przeniesienia energochłonnych gałęzi przemysłu do innych części świata, gdzie regulacje są mniej restrykcyjne (zjawisko to zwane jest ucieczką emisji gazów cieplarnianych).

2.7 W rolnictwie i leśnictwie potrzebne są wyższa efektywność energetyczna oraz metody, dzięki którym uprawiana ziemia może w większym stopniu wiązać i magazynować węgiel. Wspomina się również o biomasie jako o potencjalnym zrównoważonym źródle energii, pod warunkiem, że odpowiednio uwzględni się w ocenie wszystkie konsekwencje jej stosowania. Ogólnie rzecz ujmując, należy znaleźć rozwiązania, które pozwolą pogodzić wzrost popytu na żywność lub biomasę z celami polityki przeciwdziałania zmianie klimatu.

2.8 Osiągnięcie tych wszystkich celów będzie wymagało dodatkowych inwestycji publicznych i prywatnych w wysokości ok. 270 mld euro rocznie przez najbliższych 40 lat. Stanowi to 1,5 % PKB Unii Europejskiej i 8 % obecnego poziomu inwestycji. Pułap ten jest znacząco niższy od poziomów inwestycji, jakie są obecnie osiągane w niektórych wzrastających gospodarkach, w których podejmuje się poważne wysiłki na rzecz niskoemisyjnej działalności gospodarczej.

2.9 Dodatkowe środki publiczne na te inwestycje mogą pochodzić z zysków z licytacji uprawnień do emisji w kolejnej rundzie ETS. Należy również systematycznie korzystać ze wszystkich programów w zakresie inwestycji publicznych, aby w ten sposób stymulować napływ dodatkowych środków z sektora prywatnego.

2.10 Wśród innych korzyści z przejścia na gospodarkę niskoemisyjną można wymienić również zmniejszenie uzależnienia od importowanych paliw kopalnych, podniesienie bezpieczeństwa energetycznego, tworzenie nowych miejsc pracy oraz poprawę jakości powietrza i ludzkiego zdrowia.

2.11 Sam komunikat nie zawiera propozycji nowych instrumentów ani środków politycznych. Wskazuje się w nim kilka dziedzin, w których konieczne będą nowe strategie lub inicjatywy polityczne na szczeblu UE i na poziomie krajowym, których celem będzie doprowadzenie do koniecznego przejścia na gospodarkę niskoemisyjną w ciągu najbliższych 40 lat. W planie działania do 2050 r. widać ważną zmianę podejścia – od nowych wiążących celów do działań. Rozpoczyna się tym samym debata, a państwa członkowskie UE zadecydują o przyjęciu bądź nie nowych celów. Czeką nas zasadnicza decyzja polityczna – odgórne cele czy oddolna polityka innowacji technologicznych.

3. Uwagi ogólne

3.1 Przy sporządzaniu planu działań korzystano z pewnych modeli ekonomicznych, dzięki którym można było przedstawić najefektywniejsze kosztowo scenariusze realizacji celów zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych do 2050 r. Aby zastosowana metoda mogła cieszyć się pełnym zaufaniem, należy dostarczyć pełniejszych informacji na temat konstrukcji modeli, danych w nich użytych oraz zastosowanych testów wrażliwości. Wydaje się jednak, że metoda jest już na tyle solidna, aby można ufać głównemu wnioskowi, że poziomy inwestycji muszą wzrosnąć w sposób znaczący, jeśli chcemy zrealizować do 2050 r. cel dotyczący gospodarki niskoemisyjnej.

3.2 Komitet zgadza się w szczególności z wnioskiem z planu działań, że dla efektywności pod względem kosztów niezwykle istotne są postępy na wczesnym etapie działań. Dzięki nim można przyspieszyć wdrażanie nowych technologii, obniżyć ich ceny, uniknąć kosztownych i zbytecznych nowych inwestycji w wysokoemisyjne fabryki o krótkim okresie działania oraz stworzyć sprzyjające warunki ekonomiczne dla niezbędnych zmian.

3.3 Plan działania jest użyteczny tylko o tyle, o ile idą za nim czyny. Dla tego planu działania najważniejszym sprawdzianem jest to, w jakim stopniu może się on stać integralnym elementem kształtowania polityki i procesu podejmowania decyzji przez najważniejsze zaangażowane podmioty europejskie - w rządach, w sektorze energetyki i w innych decydujących sektorach przemysłu oraz w wyborach dokonywanych przez poszczególnych konsumentów.

3.4 Zmiany polityczne, gospodarcze i technologiczne w przeszłości będą wymagać pewnej elastyczności w odniesieniu do konkretnych wyborów, jednak nie może to usprawiedliwiać braku decyzji i opóźnień. Plan działań powinien umożliwić porozumienie wśród wszystkich głównych zainteresowanych podmiotów co do natury i tempa koniecznych zmian oraz wymaganego zwiększenia inwestycji. Priorytetowo należy traktować inwestycje, które podniosą bezpieczeństwo dostaw energii w Europie, biorąc pod uwagę niepewność co do wielu z istniejących źródeł energii dla Europy w nadchodzących latach.

3.5 Plan działania powinien również pomóc w podnoszeniu świadomości opinii publicznej i konsumentów co do potrzeby przejścia na gospodarkę niskoemisyjną i zadań, które w związku z tym będą czekać każdego z nas. Najważniejsze, aby przejście to było sprawiedliwe dla wszystkich i aby wszyscy mogli liczyć na pomoc w dostosowaniu się do koniecznych zmian.

3.6 Kilka innych krajów (w tym Chiny, Stany Zjednoczone, Korea Południowa itd.) wkładają wielkie wysiłki w rozwijanie i wprowadzanie technologii niskoemisyjnych z myślą o zajęciu wiodącej pozycji technologicznej i uzyskaniu przewagi konkurencyjnej w tym nowym sektorze wzrostu przemysłowego. Unia Europejska musi dorównać im w tych staraniach, jeśli nie chce pozostać w tyle w wyścigu o wiodącą pozycję w dziedzinie bardziej ekologicznej gospodarki niskoemisyjnej, w której ma wielu konkurentów.

3.7 Obecne cele 20-20-20 dotyczące upowszechnienia energii odnawialnej i efektywności energetycznej oraz zmniejszenia emisji dwutlenku węgla, które miały być zrealizowane do 2020 r., już wyznaczyły konkretny pułap, jaki UE ma osiągnąć w tymże roku, i bardzo ważne jest, aby wszystkie te cele zostały urzeczywistnione. Komitet ponownie wzywa Radę, Parlament i Komisję do przeanalizowania w trybie pilnym – w oparciu o postępy w negocjacjach COP 17 i oczekiwany rozwój gospodarczy Wspólnoty – możliwości podwyższenia celu na 2020 r. tzn. możliwości zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych przynajmniej o 25 %, co byłoby etapem na drodze do realizacji celu zmniejszenia tych emisji o 80 % do 2050 r.

3.8 Oczywiście najlepiej by było, gdyby takim działaniom towarzyszyło przybliżenie do ogólnego porozumienia w sprawie nowych celów w ramach międzynarodowych negocjacji związanych ze zmianą klimatu. Jednak nawet gdy takiej ogólnej zgody jeszcze nie ma, nie można z tego powodu odsuwać w czasie dalszych działań, które Unia Europejska musi podjąć już obecnie, by zrealizować swój długoterminowy cel na 2020 r., poprawić swe bezpieczeństwo dostaw energii i utrzymać swą pozycję konkurencyjną w ekologicznym wyścigu technologicznym.

3.9 Komitet wzywa również Unię Europejską do niezwłocznego przyjęcia orientacyjnych celów zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych o 40 % do 2030 r. i o 60 % do 2040 r. Zapewniłoby to przewidywalne kierunki działań dla podmiotów podejmujących decyzje inwestycyjne w sektorze energetycznym i w innych kluczowych sektorach.

3.10 Koszt niezbędnych nowych inwestycji szacowany jest na 270 mld euro rocznie. Jest to wprawdzie bardzo poważna kwota, jednak odpowiada ona zaledwie 1,5 % PKB Unii Europejskiej, więc jest możliwa do osiągnięcia – pod warunkiem, że utworzone zostaną i utrzymane właściwe ramowe warunki podatkowe i inne. Komitet podkreśla znaczenie stabilności

i przewidywalności tych warunków ramowych, które zapewnią niezbędnym inwestycjom odpowiednie bezpieczeństwo.

3.11 Realizacja celów przedstawionych w planie działania będzie wymagała zarówno środków rynkowych (tj. konkurencyjnego, zintegrowanego rynku energetycznego Unii Europejskiej, niezbędnej infrastruktury sieciowej i odpowiednich cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla), jak i impulsu technologicznego (tj. wsparcia dla badań i rozwoju, demonstracji i wczesnego wdrażania nowych technologii, o czym jest mowa w planie EPSTE⁽²⁾). Szczególnie ważne jest wspieranie jak najszybszego zastosowania na dużą skalę nowych, przełomowych technologii niskoemisyjnych, gdyż przyspieszy to proces uczenia się i przyjmowania nowych rozwiązań. Należy respektować wcześniejsze zobowiązania budżetowe w tej dziedzinie.

3.12 Szczególne znaczenie ma „finansowanie pomostowe”, dzięki któremu projekty dotyczące nowych technologii o znaczącej europejskiej wartości dodanej i dodatnich długoterminowych stopach zwrotu nie będą musiały być porzucane na wczesnych etapach realizacji. UE powinna:

- zapewnić wsparcie finansowe technologiom wymienionym w planie EPSTE poprzez odpowiednio dobraną kombinację dotacji i pożyczek;
- dostosować przepisy dotyczące zamówień publicznych do celów planu EPSTE;
- zagwarantować, że Fundusz Spójności i fundusze strukturalne będą również działać w sposób zharmonizowany na rzecz realizacji celów obniżenia emisji dwutlenku węgla w projektach infrastrukturalnych i innych.

3.13 W planie działań położono duży nacisk na europejski system handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla (ETS), w którym pokłada się nadzieje dotyczące realizacji niezbędnych zmian i inwestycji. System ten miał doprowadzić do zmiany trendów na świecie i stać się międzynarodowym systemem limitowania i handlu, który łączyłby stałe obniżanie emisji dwutlenku węgla na świecie z realizacją celu nieprzekroczenia wzrostu temperatury na świecie o więcej niż 2 °C. Celem było ustalenie światowej ceny na prawa do emisji dwutlenku węgla na rynku światowym, który, gdy już raz zostanie ustanowiony, może sam w sobie stać się ważnym instrumentem, dzięki któremu możliwe będzie niezbędne przesunięcie inwestycji w kierunku niskoemisyjnych technologii przyszłości. Jednak obecny system nie jest w stanie sam dostarczyć odpowiednich bodźców do szerokiego rozpowszechnienia nowych, bardziej ekologicznych inwestycji, nawet na terenie Europy.

3.14 Z tego względu Komitet proponuje, aby Komisja rozważyła obecnie przedstawienie nowego, obszernego pakietu środków, mających na celu doprowadzenie do tak potrzebnej, szybkiej zmiany priorytetów inwestycyjnych. Pakiet ten powinien z pewnością obejmować zreformowanie i wzmocnienie systemu ETS (który teraz powinien być pojmowany raczej jako środek na rynku europejskim, a nie jako światowy prekursor) i skupiać się w szczególności na znalezieniu odpowiednich środków finansowych na badania i rozwój oraz na wdrożenie nowych technologii i wsparcie infrastruktury. Powinien jednak również zawierać zestaw innych środków podatkowych, regulacyjnych i nastawionych na potrzeby konsumentów.

⁽²⁾ Strategiczny plan w dziedzinie technologii energetycznych. Zob. http://ec.europa.eu/energy/technology/set_plan/set_plan_en.htm.

3.15 Kompleksowy pakiet środków

a) Wzmocnienie systemu ETS

Komitet zaleca przeprowadzenie szeroko zakrojonego przeglądu systemu ETS. Na szczególną uwagę zasługują następujące cztery obszary:

- Należy znaleźć sposoby zwiększenia zdolności tego systemu do wspierania innowacji i stosowania nowych technologii niskoemisyjnych, o czym jest mowa w planie EPSTE. Zyski z licytacji uprawnień do emisji dwutlenku węgla powinny być wykorzystywane na cele badań i rozwoju. Należy również poświęcić uwagę demonstracjom i wczesnemu wdrażaniu technologii.
- Należy zająć się potencjalnym problemem ucieczki emisji gazów cieplarnianych, czyli przenoszeniu przemysłu (w szczególności gałęzi przemysłu odpowiedzialnych za największą emisję) poza teren Unii Europejskiej. Ze względu na to, że nie udało się utworzyć światowego rynku uprawnień do emisji dwutlenku węgla, obecnie uzasadnione może być wyrównawcze dostosowanie cen na granicy. Dopóki nie powstanie światowy rynek emisji CO₂, Komisja powinna podejmować dalsze kroki w celu zapewnienia konkurencyjności przedsiębiorstw, które faktycznie są zagrożone z powodu ucieczki emisji.
- Należy ponownie przeanalizować sektory objęte pakietem działań. (We wcześniejszych opiniach Komitet wyrażał zadowolenie z rozszerzenia systemu ETS na sektor lotniczy i wzywał do włączenia weń ponadto sektora morskiego).
- Należy zaostrzyć i rozszerzyć międzynarodowe mechanizmy wyrównawcze, których zadaniem jest stymulowanie efektywnego kosztowo zmniejszania emisji w krajach rozwijających się (tak aby nie były one wykorzystywane jako usprawiedliwienie zmniejszania wysiłków na rzecz realizacji europejskich celów redukcji emisji).

b) Środki regulacyjne. Efektywność energetyczna

Niektóre sektory, np. efektywność energetyczna, nie są bardzo podatne na bodźce cenowe. Konieczne są ostrzejsze europejskie środki nakładania i egzekwowania wyższych standardów w zakresie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i pozostałych gmachów, samochodów i innych pojazdów oraz dla rozmaitych produktów konsumpcyjnych. Wzywamy do uważnego monitorowania dyrektywy o efektywności energetycznej (COM(2011) 109 wersja ostateczna) po przeprowadzeniu dogłębnej analizy skutków.

c) Zwiększanie roli konsumentów

Należy motywować konsumentów, aby brali aktywny udział w tworzeniu społeczeństwa niskoemisyjnego poprzez nabywanie produktów i korzystanie z usług przyjaznych dla środowiska. Można tu rozważyć zwłaszcza następujące środki:

- zwiększanie wiarygodności inicjatyw w zakresie etykietowania ekologicznego i harmonizacji stosowanych w nich standardów;
- zachęcanie do dbałości o dostępność wydajnych produktów zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju;
- poszerzanie europejskiego wewnętrznego rynku energetycznego.

Konsumentom muszą być przekonani o swej roli w kształtowaniu przyszłego niskoemisyjnego świata. Należy wspierać partnerstwa z sektorem publicznym.

d) Infrastruktura

Projekty infrastrukturalne związane z nowymi niskoemisyjnymi technologiami, które, jak nowe inteligentne sieci dostaw energii, będą wymagać interoperacyjności, wiążą się z wielkimi inwestycjami na skalę europejską – tylko w ten sposób można bowiem zapewnić spójność specyfikacji technicznych i optymalny rozdział energii. Proponujemy, aby Komisja przeprowadziła badania dotyczące sposobów rozbudowy infrastruktury europejskiej z myślą o przejściu na gospodarkę niskoemisyjną oraz związanych z tym inwestycji i struktur instytucjonalnych.

e) Budowanie potencjału i konsekwencje dla zatrudnienia

Społeczne konsekwencje rozrastania się i kurczenia sektorów na skutek przejścia na gospodarkę niskoemisyjną powinny z całą pewnością zostać poddane uprzedniej analizie i ocenie. Z myślą o wytworzeniu niezbędnych umiejętności i zdolności oraz o możliwościach przekwalifikowania lub innej pomocy dla osób odchodzących z firm działających w ramach starszej gospodarki wysokoemisyjnej należy zastosować kompleksowy zastaw narzędzi i środków sektorowych. Pozwoli to na restrukturyzację sprawiedliwą społecznie.

f) Środki fiskalne

Przy przejściu na gospodarkę niskoemisyjną decydujące znaczenie mają neutralne reformy fiskalne zmierzające do podniesienia podatków od paliw kopalnych (i innych zasobów naturalnych) oraz sprzyjające zatrudnieniu i lepszemu zabezpieczeniu społecznemu. Prawdopodobnie jeszcze nie ma korzystnego klimatu politycznego do ponownej analizy wcześniejszej propozycji wprowadzenia europejskiego podatku od emisji dwutlenku węgla, lecz należy jak najbardziej zachęcać państwa członkowskie do wprowadzenia takiej reformy na szczeblu krajowym. Komitet przyjmuje również z zadowoleniem niedawny wniosek w sprawie podatku od transakcji finansowych i nawołuje, aby dochody z niego zostały przeznaczone na wspieranie inwestycji w gospodarkę niskoemisyjną.

4. Uwagi dotyczące poszczególnych sektorów

4.1 Sektor energii. W ostatnich latach ceny energii odnawialnych systematycznie się obniżały. Należy teraz zwiększyć poziom inwestycji i obniżyć ich koszt do poziomów konkurencyjnych i dostępnych cen. Jednocześnie należy zagwarantować wystarczające obciążenie podstawowe i zaprojektować systemy magazynowania i dystrybucji, co pozwoli rozwiązać problemy przerw w dostawie energii wiatrowej i słonecznej.

4.2 Szersza integracja odnawialnych źródeł energii wymaga również rozwinięcia koncepcji inteligentnych sieci na skalę europejską. Obecne możliwości europejskiej sieci energetycznej co do absorpcji dostarczanej nieregularnie energią odnawialną są ograniczone i w systemie konieczne jest zachowanie odpowiedniego obciążenia podstawowego ze źródeł nieodnawialnych (w tym energii jądrowej). Konieczna będzie szeroko zakrojona rozbudowa systemów inteligentnych sieci (w tym system zarządzania popytem przemysłowym i gospodarstw domowych) oraz duży potencjał magazynowania łatwo dostępnej energii (baterie, elektrownie szczytowo-pompowe itd.). Jeśli częścią rozwiązania ma się stać energia jądrowa lub paliwa kopalne uzupełnione o technologię CCS, należy ten problem otwarcie przedyskutować i rozwiązać, prawdopodobnie indywidualnie

w poszczególnych krajach lub w poszczególnych przypadkach. Oczekujemy, że w nadchodzącym planie działań w dziedzinie energii do 2050 r. te wybory zostaną omówione bardzo szczegółowo i przewidujemy ściślejszą koordynację w dziedzinie wytwarzania i przesyłania energii w Europie.

4.3 Inwestowanie w technologie niskoemisyjne może oznaczać przyspieszenie tempa inwestycji ponad poziom przynoszący zysk w kategoriach rynkowych. Będą na to potrzebne środki publiczne, szczególnie na cele demonstracji i wczesnego wdrażania. Dla powodzenia gospodarki niskoemisyjnej niezbędne jest dalsze rozwinięcie planu EPSTE.

4.4 **Sektor transportu.** Komitet wyraża poparcie dla przedstawionego w komunikacie stanowiska w sprawie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną w tym sektorze. Należy zoptymalizować wyniki wszystkich używanych obecnie technologii pod względem emisji dwutlenku węgla. Konieczne jest promowanie nowych technologii takich jak zastosowanie napędu elektrycznego w transporcie drogowym. Promować trzeba także biopaliwa 3. generacji, tak aby ograniczyć emisje z istniejącego taboru transportowego i wyeliminować stosowanie paliw kopalnych w ciężarowym transporcie towarowym. Należy wspierać przesunięcie punktu ciężkości w kierunku publicznych środków transportu i środków transportu bezsilnikowego. Przeprowadzanie tych zmian będzie wymagało od Unii Europejskiej i państw członkowskich odpowiednich wydatków publicznych, polityki podatkowej i środków regulacyjnych. Unia Europejska musi zapewnić koordynację i dostarczyć odpowiednie bodźce oraz w niektórych konkretnych obszarach ustalić cele i harmonogramy działań.

4.5 W przypadku samochodów i innych pojazdów drogowych w ograniczeniu emisji bardzo skuteczne okazało się wprowadzenie norm dotyczących zanieczyszczeń. Wiążące prawnie normy zanieczyszczeń zapewniają możliwie największą pewność działania przemysłowi samochodowemu i jego dostawcom. W swych wcześniejszych opiniach Komitet zawarł uwagi na temat stopniowo rosnących norm wydajności paliw do pojazdów drogowych i wzywał do szybszych postępów w tym zakresie⁽³⁾. Ponownie przywołujemy te zalecenia.

4.6 Stwierdzamy, że istnieją fizyczne granice wydajności silników spalinowych wewnętrznego spalania i proponujemy, aby Komisja zajęła się teraz długoterminową perspektywą planu działania na rzecz gospodarki niskoemisyjnej. Absolutna konieczność zmniejszenia zanieczyszczeń pochodzących z transportu drogowego powinna stanowić bodziec do projektowania i wprowadzania do ruchu pojazdów bezemisyjnych, wykorzystujących wodór wyprodukowany zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju lub elektryczność produkowaną w sposób bardziej ekologiczny.

4.7 Komitet w dalszym ciągu żywi zastrzeżenia co do tego, w jakim stopniu możemy i powinniśmy pokładać zaufanie w biopaliwach i uważa, że w komunikacie słusznie przewiduje się ograniczenie wykorzystania biopaliw do nisz sektora transportu, w których trudno jest wprowadzić napęd elektryczny, a dzięki ich zastosowaniu można ograniczyć emisje z istniejącego taboru towarowego. Obejmuje to także wysiłki na rzecz opracowania biopaliw drugiej i trzeciej generacji, bardziej wydajnych pod względem emisji dwutlenku węgla.

4.8 **Środowisko zabudowane.** Postępy w zakresie popularyzacji niskoemisyjnych budynków mieszkalnych i innych gmachów są zbyt wolne. Stare domy są w zbyt wolnym tempie zastępowane nowymi,

tak więc najważniejszym wyzwaniem w tym sektorze jest opracowanie i wdrażanie szeroko zakrojonych programów na rzecz podniesienia wydajności energetycznej istniejących budynków mieszkalnych. Komitet zaleca, aby Komisja jak najszybciej podjęła kroki na rzecz:

- wprowadzenia możliwie jak najszybciej obowiązujących norm dotyczących efektywności energetycznej dla wszystkich nowych budynków, zarówno do użytku publicznego, jak i prywatnego oraz dla budownictwa mieszkaniowego i wszelkich innych budynków; normy te byłyby zróżnicowane w zależności od warunków klimatycznych;
- nakazania realizacji celów ilościowych oraz programów na rzecz podniesienia wydajności energetycznej wszystkich rodzajów istniejących budynków, na ile to możliwe.

4.9 **Przemysł.** W tej dziedzinie w planie działań trzeba jasno określić praktyczne konsekwencje proponowanej ścieżki zmian przemysłu europejskiego w świetle potencjalnych skutków dla konkurencji i zatrudnienia. Obecne cele powinny zostać poddane pełnej ocenie oddzielnie w każdej gałęzi przemysłu. W niektórych procesach przemysłowych (produkcja stali, cementu itd.) emisje dwutlenku węgla stanowią integralny element procesów chemicznych, więc mogą tam istnieć nieprzekraczalne granice możliwości ich zmniejszenia, chyba że możliwe okaże się zastąpienie wytwarzanych produktów na dużą skalę innymi substancjami lub będzie można zastosować nowe metody wychwytywania węgla. Z tego powodu każda gałąź przemysłu wymagać będzie osobnej analizy i własnego planu działań na rzecz dalszego zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.

4.10 Komitet oczekuje od Komisji wyjaśnienia, czy planowana analiza i zmniejszenie śladu węglowego w produktach wytwarzanych na miejscu (lub zleczanych do produkcji na zewnątrz) uważane są za część planu działań. Światowe emisje dwutlenku węgla z produkcji towarów na eksport wzrosły z 4,3 Gt (gigaton) w 1990 r. (20 % emisji na świecie) do 7,8 Gt w 2008 r. (26 %). Najwyraźniej efekt zmniejszenia emisji w państwach członkowskich może zostać odwrócony poprzez import towarów, które poprzednio wytwarzano w Unii Europejskiej. Wszelkie skuteczne sposoby zapanowania nad tą sytuacją wymagałyby zastosowania kombinacji podatków i kontroli granicznych, jak również zmiany wzorców konsumpcji wewnętrznej. Oba te obszary są bardzo delikatne.

4.11 **Rolnictwo i leśnictwo.** Komitet zgadza się, że w nadchodzącym przeglądzie wspólnej polityki rolnej należy zwrócić uwagę na promowanie efektywnych energetycznie i niskoemisyjnych sposobów prowadzenia działalności rolniczej, wychodząc od zmniejszenia emisji o 20 %, które już udało się osiągnąć (1990–2006) oraz że konieczne jest działanie na rzecz wspierania i stymulowania gospodarki rolnej i leśnej nastawionej na maksymalizowanie wychwytywania i magazynowania dwutlenku węgla. Należy zapewnić wsparcie rolnikom, którzy uczestniczą w krótkich, lokalnych łańcuchach dostaw. W sektorze tym występuje duży potencjał zmniejszenia emisji dwutlenku węgla z paliw kopalnych i materiałów nieodnawialnych. W sektorze rolnictwa wyraźne są jednak konflikty między stawianymi celami, mianowicie między koniecznością zwiększenia produkcji a potrzebą wiązania większej ilości CO₂ w glebie i w biomase. Jak rozwiązać tę sprzeczność, na razie nie wiadomo. Zdaniem Komitetu rosnący światowy popyt na produkty żywnościowe, których wytworzenie wiąże się z dużymi emisjami CO₂, oraz szersze wykorzystywanie biomasy są diametralnie sprzeczne z wyobrażeniami dotyczącymi ograniczenia stosowania nawozów, zwiększenia składowania CO₂, unikania zaorywania łąk itd. Zapropozowane środki nie stanowią rozwiązania dla tego problemu.

⁽³⁾ Dz.U. C 44 z 16.2.2008, s. 53–56.

4.12 **Odpady.** W europejskiej strategii gospodarki odpadami priorytetem pozostaje nadal zmniejszanie ich ilości, zachęcanie do ponownego wykorzystania lub recyklingu oraz minimalizowanie zanieczyszczenia i degradacji gleby. Proponujemy, aby Komisja oprócz oceny różnych sposobów unieszkodliwiania odpadów skupiła się również na wkładzie działań w tym zakresie w realizację idei bardziej zrównoważonej i niskoemisyjnej gospodarki. W szczególności należałoby zbadać kwestię wykorzystania odpadów jako odnawialnego źródła energii i odzyskiwania energii z gazu składowiskowego (metanu).

Bruksela, 22 września 2011 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON
